

ŽIVOTNÍ JUBILEA

Významné životní jubileum plk. v. v. prof. MUDr. Josefa Fuska. DrSc., dr. h. c.

Na květen letošního roku připadá významné životní jubileum plk. v. v., prof. MUDr. Josefa Fuska. DrSc., dr. h. c., osobnosti, která je neodmyslitelně spojena s hradeckým vojenským zdravotnickým školstvím a celým vojenským zdravotnictvím.

Josef Fusek se narodil 12. května 1945 v rakouském Aspernu. Rodiče se pak odstěhovali zpět do Československé republiky a usídlili se na Ostravsku. Zde také Josef Fusek absolvoval základní školu a středoškolská studia. Po maturitě v roce 1962 se rozhodl pro studium medicíny. Základní studium absolvoval v letech 1962–1968 jako posluchač Vojenského lékařského výzkumného a doškolovacího ústavu Jana Evangelisty Purkyně (VLVDÚ JEP) na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Hradci Králové, kde v červenci 1968 promoval.

Svou vědeckou a pedagogickou dráhu spojil dr. Fusek s katedrou toxikologie. Již jako student si pod vedením tehdejšího náčelníka katedry plk. prof. MUDr. Zdeňka Finka, DrSc. osvojil základní farmakologické experimentální postupy a řešil odborné dílčí problémy v oblasti farmakologie izolovaných orgánů, které s úspěchem prezentoval na studentských vědeckých konferencích. V roce 1967 získal I. cenu na Fakultní studentské vědecké konferenci LF UK v Hradci Králové. Po promoci spojil svou profesní dráhu s katedrou toxikologie VLVDÚ JEP, resp. VLA JEP (od roku 1988 Vojenská lékařská akademie J. E. Purkyně) natrvalo. Prošel postupně všemi funkcemi – od asistenta až po náčelníka katedry.

V roce 1973 získal atestaci I. stupně z vnitřního lékařství, v roce 1975 ukončil vědeckou přípravu a byla mu udělena hodnost kandidáta lékařských věd. V roce 1984 byl jmenován docentem pro obor farmakologie, hodnost doktora věd získal v roce 1990. V roce 1991 byl jmenován univerzitním profesorem.

Při své vědecké činnosti sledoval velmi široké spektrum látek – parasymptolytika a jejich antagonisty, nootropní látky, látky ovlivňující chování, vysoce toxické látky a jejich antidota i celou řadu dalších. Z jeho výsledků pak mohly být realizovány praktické léčebné prostředky, které byly zavedeny do naší armády. Je možné uvést jeho zásluhový podíl na výzkumných a vývojových pracích u profylaktického antidota PANPAL, terapeutických antidot CHONOL I, II, FOSAN a RENOL. Zabýval se s úspěchem výzkumem možných anestetik pro polní využití a v posledních letech řeší také problematiku zneužívání návykových látek v AČR. Jeho farmakologická erudice se projevuje i v prognózování možných trendů ve vývoji nových toxických látek pro vojenské použití. Samostatnou a úspěšnou kapitolou v jeho vědecké práci je antidotum proti psychicky zneschopňující látce BZ – 7-methoxytacrin (7-MEOTA). Dá se říci, že profesor Fusek je „otcem“ tohoto léčiva: zúčastnil se výzkumu jeho farmakologického účinku, preklinických a klinických zkoušek i jeho zavedení do armády.

Výsledky ze všech těchto oblastí prezentoval na vědeckých konferencích, sympoziích a pracovních setkáních a publikoval je v odborném tisku, ve velké většině v renomovaných zahraničních časopisech. Je autorem či spoluautorem asi 20 učebnic a kapitol v monografiích, desítek závěrečných, expertizních a dalších odborných zpráv a přednesl na 200 přednášek. O jeho odborných kvalitách svědčí i počet citací podle SCI, kde je na předním místě mezi pracovníky Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany. Tato vysoká kvalita jeho vědecké práce se odráží i v pozváních na různá symposia a konference, kterých se účastní nejen jako vyžádaný řečník, ale také jako předsedající jednotlivých sekcí těchto akcí (např. v USA, SRN, Izraeli, Švýcarsku, Francii, Švédsku a dalších zemích).

Nelze pominout ani pedagogické aktivity profesora Fuska – pregraduální a postgraduální výuku, a předsednictví nebo členství v oborových radách. Tyto aktivity jsou provázány i tvorbou učebních textů či spolu-

autorství v různých monografiích, např. stále aktuálních učebních textů „Zneschopňující otravné látky s psychotomimetickým účinkem“ a „Vojenská toxikologie“ (která vyšla v minulém roce) nebo „Industrial and Environmental Xenobiotics“ publikovanou vydavatelstvím Springer Verlag.

Zásadním způsobem vešel plk. prof. MUDr. Josef Fusek, DrSc. do povědomí nejširší medicínské veřejnosti a akademické obce po převratných událostech roku 1989. Začala se psát nová a naprosto kvalitativně odlišná kapitola dějin vojenského medicínského školství. Pan profesor stanul v čele školy jako vůbec první volený rektor v její historii. VLA JEP prošla transformací, která zásadním způsobem změnila vojensko-odborné výukové programy pregraduálního, promočního specializačního a postgraduálního studia, organizační strukturu školy, personální zabezpečení, skladbu pedagogického sboru, vědeckých a výzkumných pracovníků.

Ve všech těchto nelehkých peripetiích osvědčil pan profesor svůj odborný potenciál i zkušenosti, které dovedl skloubit s racionálním, perspektivním pohledem. Je více než pochopitelné, že byl v roce 1994 akademickým senátem školy opětovně zvolen a poté prezidentem republiky jmenován rektorem-velitelem VLA JEP. Osobně přispěl k tomu, že se škola stala důstojným článkem soustavy vysokých škol České republiky naplněním kritérií evaluačních programů a podmínek splňujících požadavky na akreditaci oborů, habilitačních a jmenovacích řízení a akreditaci studijních programů. Po transformaci VLA JEP ve Fakultu vojenského zdravotnictví a jejím včlenění do Univerzity obrany vykonává profesor Fusek funkci proděkana fakulty pro výzkum.

Zvláštní kapitolu činnosti školy po roce 1989 tvoří oblast mezinárodní spolupráce. Došlo k rychlému vzestupu mezinárodních profesionálních kontaktů s vojenskými i civilními pracovišti, které dnes tvoří standardy prostupující snad všemi aktivitami naší školy. Jeho činnost v TG 004 (Skupina pro profylaxi a terapii otrav chemickými látkami) je hodnocena velmi vysoko stejně jako další aktivity, např. s Vojenskou lékařskou akademií v Mnichově, s TNO Rijswijk aj. Bohatá pedagogická a vědecká práce a zkušenosti z výkonu vrcholných řídicích funkcí ve vojenském zdravotnickém školství našly svůj odraz v udělení čestného doktorátu Vojenské lékařské akademie v Lodži profesoru Fuskovi v roce 1999. Vysokým uznáním je i pověření FVZ organizací setkání TG 004, které se konalo v květnu 2004 v Hradci Králové a profesor Fusek zde působil jako hlavní organizátor a předseda sekce.

Určitě to není poslední akce, na které se podílel. Věříme, že podobných setkání, společných publikací i dalších akcí se zásadní účastí profesora Fуска bude v budoucnosti ještě hodně. K tomu Ti, milý Jožko, přejeme pevné zdraví a ještě pevnější nervy. Ad multos annos.

Doc. MUDr. Jiří Bajgar, DrSc.,
doc. PhDr. František Dohnal, CSc.,
prof. RNDr. Jiří Patočka, DrSc.

